

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

ARREST

Nr. 190.241 van 5 februari 2009

A. 105.344/VIII-2314

In zake: **de gemeente SCHAARBEEK,**

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean BOURTEMBOURG en
Mr. Anne FALYS, advocaten, Zwitserlandstraat 24
1060 Brussel,

tegen:

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door
de minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean-Louis JASPAR, advocaat,
Louizalaan 65/4
1050 Brussel.

Tussenkomende partij:

de gemeente Oudergem,
Emile Idiersstraat 12
1160 Brussel.

--

DE RAAD VAN STATE, VIIIe KAMER,

Gezien het op 30 mei 2001 ingediende verzoekschrift, waarbij de gemeente Schaarbeek de nietigverklaring vordert van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966, en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 31 maart 2001;

Gezien het op 3 oktober 2001 ingediende verzoekschrift, waarbij de gemeente Oudergem vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden;

Gelet op de beschikking van 17 oktober 2001 waarbij die tussenkomst wordt toegestaan;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van mevrouw VAN LAER, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 3 december 2008, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de openbare terechtzitting van 16 januari 2008;

Gehoord het verslag van de heer CAMBIER, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. François BELLEFLAMME, loco Mr. Jean BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, van Mr. Véronique VANDERGUCHT, loco Mr. Jean-Louis JASPAR, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, en van de heer Etienne SCHOONBROODT, afdelingshoofd, die voor de tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van mevrouw VAN LAER, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep:

1. Krachtens artikel 53 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken "(is alleen) de Vaste Wervingssecretaris (...) bevoegd om bewijzen omtrent de bij de wet van 2 augustus 1963 vereiste taalkennis uit te reiken". Een koninklijk besluit van 30 november 1966 heeft de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij dat artikel 53 vastgesteld.

2. In de loop van het jaar 2000 heeft de verwerende partij geoordeeld dat het koninklijk besluit van 30 november 1966 niet meer aangepast was aan de ontwikkelingen van de problematiek van de taalkennis in het algemeen en van de beoordeling van de taalkennis in het bijzonder tijdens de periode 1966-2000 en heeft ze een ontwerp van koninklijk besluit uitgewerkt om de regelgeving zo snel mogelijk opnieuw bij te stellen.

3. Dat ontwerp is voorgelegd aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, die op 29 juni 2000 een advies heeft uitgebracht. De representatieve vakorganisaties zijn in mei 2000 eveneens geraadpleegd. Het advies van de inspecteur van Financiën is op 27 april 2000 gegeven en de akkoordbevinding van de minister van Begroting is verkregen op 23 juni 2000.

Op 20 juli 2000 heeft de Ministerraad besloten de afdeling Wetgeving van de Raad van State om advies over het ontwerp te verzoeken binnen een termijn van ten hoogste één maand, met toepassing van artikel 84, eerste lid, 1/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De afdeling Wetgeving is op 3 augustus 2000 om advies verzocht en heeft op 26 oktober 2000 haar advies uitgebracht.

4. Op 31 maart 2001 is in het Belgisch Staatsblad het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966, verschenen. Dit is de bestreden handeling;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat het beroep onontvankelijk is op de grond dat de verzoekende partij heeft nagelaten om in de akte van rechtsingang te doen blijken van het belang waarop ze zich wenst te beroepen; dat ze bovendien aanvoert dat het bestreden besluit de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis vaststelt en dat het dus

niet van toepassing is op de verzoekende partij, die als gemeente niet ertoe genoopt kan worden het bewijs van taalkennis te leveren;

Overwegende dat de omstandigheid dat de verzoekende partij in haar beroep tot nietigverklaring geen nadere uitleg heeft verstrekt over de aard van haar belang om op te treden, niet kan leiden tot de vaststelling dat het beroep niet ontvankelijk is; dat, zoals de verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord heeft onderstreept, de bestreden handeling rechtstreeks haar belangen schaadt aangezien ze een rechtstreekse invloed heeft op het beheer van het gemeentepersoneel; dat ze immers meer bepaald raakt aan de voorwaarden voor de werving en bevordering van de personeelsleden van de lokale diensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door de voorwaarden te bepalen voor het uitreiken van de bewijzen van taalkennis die onontbeerlijk zijn opdat elke gemeente die tot dit gewest behoort een lid van haar personeel kan aanwerven of bevorderen in een betrekking of een functie waarvan de houder in contact komt met het publiek; dat deze rechtstreekse invloed op het beheer van het gemeentepersoneel voldoende is om het belang van de verzoekende partij bij het onderhavige beroep aan te tonen;

Overwegende dat de verzoekende gemeente een eerste middel ontleent aan schending van het beginsel van redelijk bestuur en aan machtsoverschrijding; dat ze de Ministerraad verwijt te zijn afgeweken van het beginsel dat de zaken worden behandeld in de volgorde van hun inschrijving op de rol, door op 20 juli 2000 te vragen dat de Raad van State zijn advies over het ontwerp dat tot het bestreden koninklijk besluit heeft geleid mededeelt binnen een termijn van ten hoogste één maand, waarna hij het ontwerp gedurende meer dan vier maanden ongemoeid heeft gelaten nadat hij het advies had ontvangen, waarbij het besluit bovendien 23 dagen nadat het uitgevaardigd is bekendgemaakt is; dat de verzoekende gemeente in haar memorie van wederantwoord onderstreept dat, zoals de Raad van State reeds heeft geoordeeld, de raadpleging van de afdeling Wetgeving een vormvereiste is dat van openbare orde is en derhalve substantieel is en dat "de nadere regels waarin is voorzien met het oog op de regelmatige afhandeling van die raadpleging, eveneens van die aard zijn en niet uitsluitend bedoeld zijn om een goede organisatie van de werkzaamheden van de Raad van State te garanderen" (Raad van State, Godard, nr. 82.940 van 18 oktober 1999); dat ze opmerkt dat het vormvereiste bepaald bij artikel 84, eerste lid, van de gecoördineerde wetten als algemene regel om te zorgen voor de regelmatige afhandeling van de

raadpleging van de afdeling Wetgeving van de Raad van State hierin bestaat dat het onderzoek van de ontwerpen van reglementaire besluiten verloopt in de volgorde van hun inschrijving op de rol en dat als aan de overheden bedoeld in onderdeel 1/ van de voornoemde bepaling de mogelijkheid wordt geboden om te vragen dat het advies wordt medegedeeld binnen een termijn van ten hoogste één maand, zulks een uitzondering vormt op de algemene regel waarin deze bepaling voorziet; dat ze erop wijst dat weliswaar geen spoedeisendheid is vereist om er een beroep op te doen, maar dat dit niet wegneemt dat, wil men de algemene regel niet iedere uitwerking ontnemen, er noodzakelijkerwijs van uit moet worden gegaan dat het beroep op deze mogelijkheid van een uitzonderlijke behandeling van een verzoek om advies gemotiveerd moet zijn;

Overwegende dat de tussenkomende partij opmerkt dat het verzoek om advies binnen een maand, zoals het verzoek om spoedbehandeling binnen drie dagen, afwijkt van de regel van het gewone verzoek om advies, dit wil zeggen zonder termijn, en dat het door de afdeling Wetgeving van de Raad van State gegeven advies bij een verzoek om advies binnen de maand niet zo grondig is als bij een gewoon verzoek om advies; dat ze onderstreept dat in casu de afdeling Wetgeving een advies heeft uitgebracht binnen een termijn die het haar niet mogelijk heeft gemaakt om haar rol van raadgever ten volle te vervullen, zoals inzonderheid blijkt uit haar algemene opmerking over de onwettigheid van de delegaties verleend aan de Vaste Wervingssecretaris, aangezien het advies zich ertoe beperkt deze delegaties te betwisten en te vragen dat verscheidene begrippen zouden worden omschreven in het besluit veeleer dan dat dit door de Vaste Wervingssecretaris zou geschieden, maar dat het advies nauwelijks preciezer is; dat ze aldus opmerkt dat met een gedetailleerder advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State de onderlinge tegenstrijdigheid in de aan de afgevaardigd bestuurder van Selor opgedragen bevoegdheden had kunnen worden voorkomen; dat de tussenkomende partij voorts aan de kaak stelt dat er totaal geen motieven worden aangevoerd om te wettigen dat aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State een korte termijn wordt toebedeeld aangezien in de nota aan de Ministerraad van de maand juli 2000 in dit opzicht niets staat;

Overwegende dat artikel 84, § 1, eerste lid, 1/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de overheden niet verplicht het verzoek om spoedbehandeling uitdrukkelijk te rechtvaardigen wanneer ze vragen dat de Raad van State advies geeft binnen een termijn van ten hoogste

een maand; dat, zoals in arrest nr. 155.083 van 15 februari 2006 wordt onderstreept, zo'n verzoek, doordat het niet de rechtsordening wijzigt, niet kan worden beschouwd als een beslissing en niet hoeft te steunen op feitelijke motieven die het kunnen wettigen; dat de redenen waarom de Ministerraad besloten heeft de Raad van State om advies te verzoeken binnen zulke termijn, een opportuniteitskwestie betreffen; dat de toetsing van het laatstgenoemde buiten de bevoegdheid van de afdeling Bestuursrechtspraak valt; dat het eerste middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij een tweede middel ontleent aan schending van artikel 30 van de Grondwet, artikel 21, § 2, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, schending van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en machtsoverschrijding; dat ze tegen artikel 8 van het bestreden koninklijk besluit inbrengt dat het voor het taalexamen bedoeld in artikel 21, § 2, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken afzonderlijke programma's vaststelt voor de functies of betrekkingen die overeenstemmen met de functies en betrekkingen gerangschikt in de niveaus 1, 2+ en 2 van het rijksperoneel en voor de functies of betrekkingen die gelijkstaan met functies en betrekkingen gerangschikt in de niveaus 3 en 4 van het rijksperoneel, dit wil zeggen een verhandeling voor het eerste type van functies of betrekkingen en een gemakkelijke verhandeling, een brief of een verhaal voor het tweede type van functies of betrekkingen, en voorschrijft dat elke kandidaat voor een bevordering een bewijs moet bezitten waaruit blijkt dat hij geslaagd is voor het examen over de elementaire schriftelijke kennis georganiseerd voor de functies of betrekkingen gerangschikt in het niveau waartoe de te verlenen functie of betrekking behoort en dit zelfs wanneer het programma van het schriftelijk examen hetzelfde is voor de functie of de betrekking waarin de kandidaat benoemd is en voor die waarvoor hij op een bevordering aanspraak kan maken; dat ze in een eerste onderdeel onderstreept dat artikel 21, § 2, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken geenszins een min of meer elementaire kennis voorschrijft volgens het niveau van de functie of van de betrekking waarvoor de kandidaat gesolliciteerd heeft, noch volgens de aard ervan, maar wel een elementaire kennis van de tweede landstaal die een kennis vereist van de grondbeginselen en van de grammaticale en lexicale basisbegrippen waarop ze gegrond is; dat ze er in een tweede onderdeel op wijst dat artikel 21, § 2, van de gecoördineerde

wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken de kandidaat slechts bij zijn werving in een functie of een betrekking in de lokale diensten gevestigd in Brussel-Hoofdstad een schriftelijk of computergestuurde examengedeelte of examen over de elementaire kennis van de tweede landstaal oplegt; dat artikel 8 van de bestreden handeling, door tussen de examengedeelten een onderscheid te maken naargelang het niveau van de betrekkingen, tot gevolg heeft dat kandidaten voor een bevordering die reeds geslaagd zijn voor het examen voor hun niveau, een nieuw examen moeten afleggen; dat de verzoekende partij hieruit een schending afleidt van artikel 21, § 2, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken;

Overwegende dat de verwerende partij opmerkt dat dit middel slechts tot en gedeeltelijke nietigverklaring van de bestreden handeling zou kunnen leiden, aangezien het alleen op artikel 8 ervan betrekking heeft; dat ze vervolgens betoogt dat het middel bij gebrek aan belang onontvankelijk is, daar in geval van nietigverklaring artikel 8 van het oude besluit, vastgesteld ter uitvoering van de gecoördineerde wetten, opnieuw van toepassing zou zijn; dat dat besluit eveneens voorzag in taalexamen die verschilden voor functies of betrekkingen gerangschikt in de niveaus 1, 2+ en 2 en voor functies of betrekkingen gerangschikt in niveau 3 of voor functies of betrekkingen gerangschikt in niveau 4 van het rijkspersoneel en net zo min als artikel 8 van het bestreden besluit van elke kandidaat voor een bevordering vereiste dat hij een bewijs bezat waaruit bleek dat hij voor het taalexamen geslaagd was; dat ze hieruit afleidt dat de verzoekende partij geen belang heeft bij de nietigverklaring van het bestreden artikel 8, aangezien datgene wat de verzoekende partij haar verwijt opgenomen is in het oude besluit, dat van toepassing zal zijn in geval van nietigverklaring van de omstreden bepaling;

Overwegende dat een eventuele gedeeltelijke nietigverklaring van artikel 8 van de bestreden bepaling geenszins tot gevolg zou hebben, zoals de verwerende partij betoogt, dat artikel 8 van het koninklijk besluit van 30 november 1966 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (IX), opnieuw uitwerking zou krijgen, welk artikel eveneens voorzag in een onderscheid volgens het niveau van de functie of de betrekking; dat dat koninklijk besluit van 30 november 1966 immers opgeheven is bij artikel 22 van het bestreden besluit; dat deze opheffing geenszins ter discussie wordt gesteld

door de gedeeltelijke nietigverklaring die uit het tweede middel zou voortvloeien; dat bovendien het belang dat de verzoekende partij erbij heeft om door een eventuele gedeeltelijke nietigverklaring de onwettigheid van artikel 8 van de bestreden handeling bevestigd te zien, niet kan worden ter discussie gesteld, daar anders artikel 159 van de Grondwet zou worden geschonden, door het feit dat een vooraf bestaande reglementaire handeling hetzelfde wettigheidsgebrek zou vertonen; dat het middel ontvankelijk is;

Overwegende dat de verwerende partij betoogt dat het middel, in zoverre het ontleend wordt aan schending van de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, niet gegrond is, aangezien enerzijds, de personen die in soortgelijke situaties verkeren, op dezelfde manier worden behandeld, doordat de regels die van toepassing zijn op het taalexamen dat moet worden afgelegd door degenen die solliciteren voor een betrekking van een bepaald niveau, dezelfde zijn, en aangezien anderzijds het bestreden besluit, en dus noodzakelijkerwijs artikel 8 ervan, geenszins het gebruik van de talen in België regelt, maar zich ertoe beperkt het schriftelijke taalexamen te specificeren dat bij sommige wervingen moet worden afgelegd; dat wat het eerste onderdeel betreft, de verwerende partij opmerkt dat het bestreden besluit duidelijk bepaalt dat de kandidaat voor het examen geslaagd is als hij 5/10e van de punten behaalt, dit wil zeggen wanneer hij een elementaire taalkennis heeft, en dat het dus geenszins in strijd is met artikel 21, § 2, van de gecoördineerde wetten; dat ze aanvoert dat het argument van de verzoekende partij steunt op een verwarring harerzijds tussen de aard (de componenten, de inhoud) van de examens en het niveau van de vereiste kennis, terwijl het hier duidelijk om twee verschillende begrippen gaat; dat ze stelt dat de aanpassing van de examens aan de aard en het niveau van de functies en betrekkingen waartoe ze toegang verlenen, getuigt van behoorlijk bestuur, aangezien de aard van de taalkennis vereist in functies of betrekkingen van hogere niveaus verschilt van die welke vereist is in functies of betrekkingen van lagere niveaus en dat deze aanpassing van de inhoud van de examens aan de functie geenszins in strijd is met de bepalingen van de voormelde wetten, maar daarentegen vereist is om voor de uitvoering ervan te zorgen, zoals aangegeven is door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar advies betreffende het ontwerp van het bestreden besluit; dat ze aanvoert dat artikel 21, § 2, van de gecoördineerde wetten haar een grote beoordelingsvrijheid toekent in het kader van de aan haar toegekende bevoegdheden en dat het niet aan de Raad van State, noch aan de verzoekende partij toekomt zich in de plaats te stellen van de bestuursoverheid om te

oordelen of andere regels betreffende de aard en het niveau van de examens verkieslijk zouden zijn boven die welke ze heeft uitgevaardigd; dat ze in haar laatste memorie benadrukt dat de keuze die ze heeft gemaakt door te besluiten om de vereisten van de taalexamens aan te passen aan het niveau van de bewuste betrekkingen een volslagen redelijke keuze is; dat ze hieruit concludeert dat het middel alleen gegrond zou zijn indien de bepalingen van artikel 8 van het bestreden besluit totaal onredelijk waren, wat stellig niet het geval is; dat wat het tweede onderdeel betreft, de verwerende partij opmerkt dat artikel 8 van het bestreden besluit zich beperkt tot het specificeren van de inhoud van de taalexamens bedoeld in de artikelen 21, § 2, en 38, § 4, van de wetten en van het resultaat dat vereist is om voor deze examens te slagen en geenszins betrekking heeft op de gevallen waarin een bewijs van taalkennis vereist is en dus niet voorschrijft dat wie dan ook moet slagen voor een taalexamen;

Overwegende dat artikelen 21, § 2, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken het volgende bepaalt:

" Wanneer het voorgeschreven wordt, omvat het toelatingsexamen voor iedere kandidaat een schriftelijk of computergestuurd gedeelte over de elementaire kennis van de tweede taal.

Indien geen toelatingsexamen voorgeschreven wordt, moet de kandidaat, vóór zijn benoeming, aan een schriftelijk of computergestuurd examen over dezelfde kennis onderworpen worden."

dat dus op grond van deze bepaling iedere kandidaat die solliciteert naar een functie of een betrekking in de lokale diensten gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een examen of een examengedeelte moet afleggen dat aantoon dat hij blijk geeft van een elementaire kennis van de tweede taal; dat die bepaling, wat betreft de vereiste elementaire kennis, geen enkel onderscheid maakt volgens het niveau van de betrekking of van de functie of volgens de aard ervan, terwijl in andere bepalingen van dezelfde gecoördineerde wetten, de wetgever uitdrukkelijk zo'n onderscheid heeft gemaakt; dat aldus artikel 21, § 5, de elementaire of voldoende kennis van de tweede taal laat afhangen van de aard van de uit te oefenen functie; dat evenzo artikel 43ter, § 7, van de ambtenaar die evalueert een "aan de aard van de taak, met name de uitoefening van de evaluatietaak" aangepaste kennis van de tweede taal vereist; dat artikel 47 zijnerzijds een "aan hun functie aangepaste kennis van de tweede taal"

vereist, terwijl artikel 15, § 2, eveneens "een aan het ambt aangepaste kennis" voorschrijft;

Overwegende dat artikel 30 van de Grondwet bepaalt dat "het gebruik van de in België gesproken talen (...) vrij (is); het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken"; dat deze bepaling dus de vrijheid van taalgebruik vastlegt, terwijl de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken overkomen als beperkingen van deze vrijheid; dat deze wetten dus een strikte interpretatie moeten krijgen, waarbij er bovendien rekening mee wordt gehouden dat artikel 30 van de Grondwet deze beperkingen op het taalgebruik alleen door de wetgevende macht laat regelen; dat de machtiging die artikel 21, § 2, aan de verwerende partij heeft verleend derhalve een restrictieve interpretatie moet krijgen; dat deze bepaling de verwerende partij geen rechtsgrond heeft kunnen opleveren om te voorzien in nadere regels voor het examen over de elementaire kennis van de tweede taal naargelang de uitgeoefende betrekking; dat de verwerende partij derhalve geenszins over een discretionaire bevoegdheid beschikte om artikel 8 van de bestreden handeling uit te vaardigen; dat het eerste onderdeel van het middel gegrond is; dat het tweede onderdeel dat niet tot een ruimere nietigverklaring zou kunnen leiden derhalve niet behoeft te worden onderzocht;

Overwegende dat de verzoekende partij een derde middel ontleent aan schending van artikel 30 van de Grondwet, schending van artikel 21, § 5, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, schending van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en machtsoverschrijding; dat ze tegen artikel 9, § 1, van het bestreden koninklijk besluit inbrengt dat het bepaalt dat een voldoende mondelinge kennis van de tweede taal vereist is voor functies of betrekkingen die overeenstemmen met functies of betrekkingen gerangschikt in niveau 1 van het rijksperoneel waarvan de houder in contact komt met het publiek, en dat een elementaire mondelinge kennis is vereist voor functies of betrekkingen die overeenstemmen met functies of betrekkingen gerangschikt in de niveaus 2, 2+ en 3 of 4 van het rijksperoneel waarvan de houder in contact komt met het publiek, en dat het voor het taalexamen bedoeld in artikel 21, § 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken hetzelfde programma vaststelt voor de functies of betrekkingen gerangschikt in

de niveaus 1, 2+ en 2, namelijk het lezen van een tekst, het mondeling samenvatten van deze tekst en een conversatie aansluitend bij de functie, en een verschillend programma voor de ambten of betrekkingen gerangschikt in de niveaus 3 en 4, namelijk een conversatie; dat ze in een eerste onderdeel aanvoert dat artikel 21, § 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, dat uitsluitend een voldoende of elementaire kennis voorschrijft, aangepast aan de aard van de uit te oefenen functie, de verwerende partij geenszins machtigde om, zonder acht te slaan op de aard van de functie, te bepalen dat een voldoende mondelinge kennis vereist is voor functies of betrekkingen die overeenstemmen met functies of betrekkingen gerangschikt in niveau 1 van het rijkspersoneel waarvan de houder in contact komt met het publiek, terwijl een elementaire mondelinge kennis is vereist voor de functies en betrekkingen die overeenstemmen met die gerangschikt in de niveaus 2+, 2, 3 of 4 van het rijkspersoneel; dat indien artikel 21, § 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken in een zodanige machtiging zou voorzien, de verzoekende partij vraagt dat aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag zou worden gesteld;

Overwegende dat de verwerende partij onderstreept dat het middel nooit tot de volledige nietigverklaring van het bestreden besluit zou kunnen leiden, daar het immers, gesteld dat het gegrond zou zijn, slechts de nietigverklaring van artikel 9, § 1, ervan zou kunnen meebrengen; dat ze eveneens stelt dat het middel gedeeltelijk onontvankelijk is wegens zijn onduidelijkheid doordat het niet aangeeft in welk opzicht het bestreden besluit in strijd zou zijn met artikel 30 van de Grondwet, en dat het bovendien niet gegrond is in zoverre het ontleend wordt aan schending van deze bepaling, daar artikel 9 van het bestreden besluit zich ertoe beperkt het taalexamen te specificeren dat het rijkspersoneel dat in contact komt met het publiek moet afleggen en dus niet het taalgebruik in België regelt; dat wat het eerste onderdeel betreft, de verwerende partij in haar antwoord stelt dat artikel 21, § 5, van de voormelde wetten haar machtigt de examens te organiseren, met inbegrip van de moeilijkheidsgraad ervan, naargelang de aard van de betrekking; dat volgens haar het aldus door de wetgever nagestreefde doel erin bestaat het mogelijk te maken dat de ambtenaar die in een dienst werkt die in contact komt met het publiek een kennis heeft van de tweede landstaal die aangepast is aan de functies die hij uitoefent; dat volgens haar het criterium van de graad en van het niveau in dit opzicht relevant en deugdelijk is; dat de aard van de uitgeoefende verantwoordelijkheden volgens de verwerende partij bepalend is voor het niveau

van de taalkennis die de bestuurde rechtens mag verwachten van een ambtenaar, wanneer hij zich tot hem richt in de taal van zijn keuze; dat ze onderstreept dat het verzoek om een prejudiciële vraag te stellen kennelijk ongegrond is, daar het geenszins discriminerend is personen in verschillende situaties verschillend te behandelen; dat in het onderhavige geval de verwerende partij van oordeel is dat de personen van dezelfde dienst, maar die betrekkingen of functies van een verschillend niveau uitoefenen, verschillend worden behandeld, terwijl voor betrekkingen en functies van hetzelfde niveau waarvan de houder in contact komt met het publiek hetzelfde kennisniveau vereist wordt; dat ze aanvoert dat wat belangrijk is, niet de dienst is waarin een persoon werkt en dat het geenszins willekeurig is de toegang tot de hoogste posities in een bepaalde dienst te koppelen aan strengere voorwaarden dan de toegang tot minder hoge posities; dat de verwerende partij in haar laatste memorie betoogt dat de Raad van State in dit opzicht slechte een marginale toetsing kan verrichten en dat de keuze die ze gemaakt heeft door de omstreden bepaling uit te vaardigen niet kennelijk onredelijk is;

Overwegende dat artikel 21, § 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken het volgende bepaalt:

" Onverminderd voorgaande bepalingen kan niemand benoemd of bevorderd worden tot een ambt of betrekking, waarvan de titularis omgang heeft met het publiek, indien hij er niet mondeling van laat blijken door een aanvullend examengedeelte of door een bijzonder examen, dat hij een aan de aard van de waar te nemen functie aangepaste voldoende of elementaire kennis bezit van de tweede taal.";

dat in tegenstelling tot het in het kader van het tweede middel onderzochte artikel 21, § 2, artikel 21, § 5, hier de taalkennis dus koppelt aan de aard van de betrokken functie; dat de wetgever een kennis van de tweede landstaal heeft voorgeschreven die verschilt volgens de aard van de uit te oefenen functie en niet volgens de administratieve graad van de betrokkene of nog volgens het niveau van de functie; dat deze bepaling voortvloeit uit de wil van de wetgever dat de lokale diensten die ressorteren onder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zo georganiseerd worden dat de vrijheid van de bestuurden om in hun betrekkingen met de diensten van dat Gewest de taal van hun keuze te gebruiken, onaangetast blijft; dat dit het basisbeginsel is dat ten grondslag ligt aan de taalwetgeving die van toepassing is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, volgens welk beginsel de bestuurde die zich richt tot een ambtenaar die in contact komt met het publiek, het recht heeft een deugdelijk antwoord te

krijgen in de taal die hij heeft gebruikt; dat het niveau van de kennis van de tweede taal wat het spreken betreft, verschillend is, niet volgens de administratieve graad van de betrokkene, maar volgens de aard van de uit te oefenen functie; dat artikel 9, § 1, van het bestreden besluit echter het volgende bepaalt:

" Het taalexamen bedoeld bij de artikelen 21, § 5, en 38, § 4, van de gecoördineerde wetten, bestaat uit een mondelinge proef. Het programma is bepaald als volgt:

- 1/ voor de niveaus 1, 2+ en 2: het lezen van een tekst, de mondelinge samenvatting van die tekst en een conversatie aansluitend bij de functie;
- 2/ voor de niveaus 3 en 4: een conversatie.

Er wordt een voldoende kennis gevergd voor functies of betrekkingen die gerangschikt zijn in het niveau 1 van het rijkspersoneel of voor gelijkwaardige functies of betrekkingen van de niet tot de rijksbesturen behorende diensten. Een elementaire kennis wordt gevergd voor functies of betrekkingen die gerangschikt zijn in de niveaus 2+, 2, 3 of 4 van het rijkspersoneel of voor gelijkaardige functies of betrekkingen van de niet tot de rijksbesturen behorende diensten.

Om te slagen dient de kandidaat de 6/10e der punten te behalen voor een voldoende kennis, en de 5/10e der punten voor een elementaire kennis."

dat deze bepaling, die met het derde middel bestreden wordt, de taalkennis dus duidelijk koppelt aan het niveau van de betrekking of van de functie en niet aan de aard van de activiteit; dat ze bijgevolg niet de grenzen in acht neemt van de machtiging die de verwerende partij put uit artikel 21, § 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken; dat ze bovendien, door extra taalkennis op te leggen gekoppeld aan het niveau van de functie of van de betrekking, eveneens in strijd is met artikel 30 van de Grondwet, dat eerst het beginsel van de vrije taalkeuze huldigt, maar het aan de wetgever alleen overlaat om de beperkingen inzake taalgebruik vast te stellen; dat dergelijke wetgeving noodzakelijkerwijze een restrictieve interpretatie moet krijgen; dat indien de wetgever een onderscheid had willen maken in het vereiste taalkennisniveau in de diensten die in contact komen met het publiek naar gelang van de graad en het niveau van de betrekkingen, hij zulks duidelijk en ondubbelzinnig diende te stipuleren; dat de wetgever, door alleen te bepalen dat de voldoende of elementaire kennis van de tweede taal aangepast moet zijn aan de aard van de uit te oefenen functie, het geenszins mogelijk maakt onderscheid te maken in het examen over de taalkennis naar gelang van de graad en het niveau van de betrekking; dat de vraag of de keuze gemaakt door de verwerende partij bij het vaststellen van artikel 9 van de bestreden handeling

kennelijk onredelijk is, niet relevant is daar het bezwaar betrekking heeft op een gebrek aan wettelijke machtiging;

Overwegende dat het eerste onderdeel van het derde middel derhalve gegrond is; dat er bijgevolg geen grond is om de door de verzoekende partij voorgestelde prejudiciële vraag te stellen, noch het tweede en het derde onderdeel van het middel te onderzoeken die niet tot een ruimere nietigverklaring zouden kunnen leiden;

Overwegende dat het middel gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij een vierde middel ontleent aan gebrek aan motivering, schending van de beginselen van evenredigheid en redelijk bestuur en aan machtsoverschrijding; dat ze tegen artikel 20, § 1, van het bestreden koninklijk besluit inbrengt dat het bepaalt dat de kandidaat die afwezig is op een taalexamen zonder vooraf de afgevaardigd bestuurder van het selectiebureau van de federale overheid te hebben verwittigd en die binnen vijf werkdagen na de dag van het examen de reden van zijn afwezigheid niet heeft medegedeeld door middel van een gemotiveerde brief of van een attest, wordt uitgesloten van deelname aan elk taalexamen dat wordt georganiseerd binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum van het proces-verbaal van het taalexamen waarvoor hij ingeschreven was; dat ze zo'n sanctie onredelijk en onevenredig acht; dat ze daarenboven onderstreept dat, in de wetenschap dat ten minste drie examens per jaar georganiseerd worden, de sanctie van uitsluiting van deelname aan een taalexamen georganiseerd binnen een termijn van een jaar na de datum van het proces-verbaal van het examen waarop de ingeschreven kandidaat zich niet heeft aangemeld, zonder dat de vastgestelde nadere regels worden nageleefd, kennelijk onevenredig lijkt; dat ze ten slotte tegen de bestreden bepaling inbrengt dat ze geen voorbehoud maakt voor de gevallen van overmacht;

Overwegende dat de tussenkomende partij wijst op het gebrek aan machtiging van de Koning om artikel 20, § 1, van het bestreden besluit vast te stellen en bovendien onderstreept dat wanneer het examen op verzoek van een gemeente wordt afgelegd, de Koning zich niet in de plaats mag stellen van de overheid waaronder de ambtenaar ressorteert om diens afwezigheid te bestraffen; dat ze ten slotte opmerkt dat het besluit tot uitsluiting, dat een ernstige maatregel is aangezien het de ambtenaar belet te beschikken over het

brevet van taalkennis dat noodzakelijk is om te worden benoemd of bevorderd, niet automatisch kan worden genomen zonder dat de betrokken ambtenaar de gelegenheid heeft gehad zijn rechten van verdediging te doen gelden en te worden gehoord;

Overwegende, al initio, dat er geen grond is om de door de tussenkomende partij uiteengezette argumentatie te onderzoeken; dat immers een tussenkomst tot staving van een verzoek tot nietigverklaring de strekking van het oorspronkelijke verzoekschrift niet mag uitbreiden, noch een uiteenzetting van nieuwe middelen mag bevatten;

Overwegende dat artikel 20, § 1, van het bestreden besluit het volgende bepaalt:

" De kandidaat die afwezig is voor een taalproef zonder voorafgaand de Afgevaardigd Bestuurder van het Selectiebureau van de Federale Overheid te hebben verwittigd en die binnen vijf werkdagen na de dag van het examen de reden van de afwezigheid niet heeft meegedeeld door middel van een gemotiveerde brief of van een attest, wordt uitgesloten van deelname aan elke taalproef die wordt georganiseerd binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf de datum van het proces-verbaal van het taalexamen waarvoor hij ingeschreven was.

De uitsluiting wordt aan de betrokkene betekend.";

dat in de nota aan de Ministerraad van 18 juli 2000 de bestaansreden van deze bepaling als volgt wordt uiteengezet:

" 2.1.5. Absenteïsme

Reeds verscheidene jaren wordt vastgesteld dat de afwezigheid op taalexamens steeds groter wordt. Niet zelden wordt een aanwezigheidspercentage van slechts 10% of minder opgetekend (zo bijvoorbeeld waren 17 kandidaten voor een mondeling examen op 3 februari 2000 opgeroepen, terwijl niemand onder hen zich heeft aangemeld). Dit fenomeen brengt een vertraging van de examenprocedures met zich mee: zelfs indien slechts 10% van de kandidaten aanwezig zijn, moet toch elke ingeschreven kandidaat worden opgeroepen en moet er een beroep worden gedaan op personeel om toezicht te houden op de examens in de PC-zalen, waarvan de maximumcapaciteit niet kan worden benut. Voor de mondelinge examens moeten de leden van de examencommissie bovendien worden vergoed, zelfs indien slechts een beperkt aantal kandidaten zich aanmeldt.

Aangezien in de toekomst de kandidaat voor zijn eigen inschrijving verantwoordelijk zal zijn, moet in geval van ongeoorloofde afwezigheid een sanctie worden opgelegd (zowel voor de schriftelijke als voor de mondelinge examens). Op deze wijze wordt alleen een afwezigheid aanvaard die binnen 5 dagen na de datum van de examenzitging gewettigd wordt door een

gemotiveerde brief of een attest (medisch getuigschrift, ...). Als deze regel niet in acht wordt genomen, wordt de kandidaat uitgesloten van deelname aan taalexamens gedurende een periode van een jaar (drie zittingen). Zo'n sanctie lijkt ons billijk in die zin dat de kandidaat zich binnen drie maanden na een geldig verantwoorde afwezigheid opnieuw kan laten inschrijven.";

dat de stelling van de verzoekende partij volgens welke artikel 20, § 1, van de bestreden handeling het niet mogelijk maakt het nagestreefde doel te bereiken doordat zowel de aanwezige als de afwezige kandidaten toch moeten worden opgeroepen en het examen hoe dan ook moet worden georganiseerd, geen rekening houdt met het ontradend effect dat de verwerende partij aan de bestreden bepaling kennelijk heeft willen verbinden; dat men immers redelijkerwijze kan verwachten dat de kandidaat, die kennis heeft van de sanctie die van toepassing is in geval van ongeoorloofde afwezigheid, zich ervan zal onthouden zich in te schrijven indien hij niet echt klaar is of gemotiveerd is om het examen af te leggen, of zijn afwezigheid zal mededelen en verantwoorden, wat de organisatie van het examen zal vergemakkelijken en het eveneens mogelijk zal maken de kosten ervan te beperken; dat bovendien de door de verwerende partij gekozen sanctie niet onevenredig lijkt doordat ze, enerzijds geen absoluut en definitief verbod voor de kandidaat meebrengt om zich in te schrijven zodra de termijn van één jaar verlopen is en, anderzijds de uitsluiting slechts voor een beperkte duur van één jaar geldt, een duur die als zodanig niet als abnormaal lang overkomt; dat ten slotte door de verwerende partij niet betwist wordt dat overmacht kan rechtvaardigen dat de kandidaat de nadere regels voorgeschreven bij het voormelde artikel 20 niet heeft nageleefd; dat overmacht in de rechtspraak wordt verheven tot algemeen rechtsbeginsel om te wettigen, zelfs bij gebrek aan een uitdrukkelijk exoneratiebeding, dat een regel niet wordt nageleefd en om de sanctie waarin deze voorziet te voorkomen; dat het vierde middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

- Artikel 9, § 1, van de bestreden handeling wordt nietigverklaard;

- In artikel 8 van de bestreden handeling wordt de volgende passage nietigverklaard:

" Indien deze proef schriftelijk wordt afgenomen, is het programma als volgt:

- 1/ een verhandeling voor functies of betrekkingen die gerangschikt zijn in de niveaus 1, 2+ of 2 van het rijkspersoneel of voor gelijkwaardige functies of betrekkingen van de niet tot de rijksbesturen behorende diensten;
- 2/ een gemakkelijke verhandeling, een brief of een verhaal voor functies of betrekkingen die gerangschikt zijn in de niveaus 3 en 4 van het rijkspersoneel of voor gelijkwaardige functies of betrekkingen der niet tot de rijksbesturen behorende diensten.";

- Het beroep wordt voor het overige verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 297,48 euro, komen ten laste van de verwerende partij, ten belope van 173,53 euro en ten laste van de tussenkomende partij, ten belope van 123,95 euro.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op vijf februari tweeduizend negen door:

de Hr.	GEUS,	kamervoorzitter,
Mevr.	DAURMONT,	staatsraad,
de Hr.	CAMBIER,	staatsraad,
Mevr.	DRAPIER,	toegevoegd griffier.

De toegevoegd Griffier

De Voorzitter

B. DRAPIER

J.-Cl. GEUS

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.